Bialystok, den 5. Juli 1942
Nr 15

NEUER WEG
Weissruthenische Wochenzeitung für den Bezirk Bialystok

PREIS 20 PF.
Цана 20 фнг.

НОВАЯ ДАРОГА

Беларуская тыднёвая газэта на Беластоцкую Акругу

Verlag: Sturmverlag G. m. b. H. Zweigniederlassung Bialystok, Lindenstr. 64, Tel. 437 — Bankkonto Stadtsparkasse 700. Anzeigenpreise: z. Zt. ist die Preisliste 1 gültig.

Беласток
5-га ліпеня 1942.

Адрас Рэдакцыі: Sturmverlag G. m. b. H. Zweigniederlassung Bialystok, Lindenstr. 64, Tel. 437—
Банкконто Гарадзкая Каса Ашчаднасьці 700
Цана абвестак паводле лісты цэнаў 1.

Маршал Маннэргэйм у Фюрэра

5 чэрвеня Фюрэр і Найвышэйшы Галоўнакамандуючы Арміі ў таварыстве гэнэралфэльдмаршала Кэйтэля злажыў маршалу Фінляндыі барону Маннэргэйму з нагоды яго 75 угодкаў нараджэньня візыту ў аднэй з мясцовасьцяў за фронтам і перадаў фінскаму герою, барацьбіту за волю Фінляндыі шчырыя пажаданьні нямецкага народу й нямецкае арміі.

У вадказ на гэта Маршал Маннэргэйм злажыў Фюрэру рэвізыту. У таварыстве гэнэраллейтэнанта Туомпо, шэфа каманднага штабу галоўнага фінскага камандаваньня, іншых афіцэраў і нямецкага афіцэра ў Галоўнай Фінскай Кватэры, гэн. пяхоты Эрфурта, фінскі галоўнакамандуючы прыбыў 27-га чэрвеня ў Галоўную Кватэру Фюрэра.

Спатканьне абодвух мужоў, якія ў глыбокім жаўнерскім саюзе на поле бітвы вябокім жаўнерскім саюзе на полі бітвы вянародаў супроць бальшавізму, было абвеяна сэрдэчнай прыязьню. Візыта была нагодай для правядзеньня дакладных мілітарных нарадаў абодвух галоўнакамандуючых.

Апаўдні Правадыр зрабіў прыняцьце ў знак пашаны маршала Фінляндыі. Як галоўнакамандуючы арміі, Фюрэр пазнаёміў папаўдні свайго гасьця з афіцэрамі Галоўчага Камандаваньня Збройнае Сілы.

На заканчэньне свайго побыту Маршал Фінляндыі гасьціў у Райхсмаршала Гэрмана Гёрынга ў яго Галоўнай Кватэры.

Маршал Маннэргэйм прыбыў на лётнішча недалёка ад Галоўнай Кватэры Фюрэра ў 10 гадзін 27 чэрвеня. Фюрэр для аказаньня гасьцю асаблівае пашаны вызначыў яму свайго галоўнага ад'ютанта Збройнае Сілы, гэнэрал-маёра **Шмундта.** На лётнішчы прывіталі Маршала шэф Галоўнага Камандаваньня Арміі, гэнэрал-фэльдмаршал Кэйтэль з гэнэралам артылерыі Іодлем і асабістым ад'ютантам Фюрэра, кіраўніком аддзелу **SS**, **Шаубом.** Ганаровы аддзел на чале з афіцэрам, адзначаным Рыцарскім Крыжам, здаў Правадыру Фінляндыі ганаровы рапарт. Прайшоўшы перад фронтам ганаровага аддзелу ў таварыстве фэльдмаршала Кэйтэля, Маршал Маннэргэйм накіраваўся ў сваю Кватэру, дзе хутка адведаў і шчыра прывітаў яго Фюрэр.

У Галоўнай Кватэры Фюрэра адбыліся **дакладныя ваенныя нарады** і справадачы аб сытуацыі. На гэтую канфэрэнцыю былі запрошаны ў прысутнасьці гэнэрал-фэльдмаршала **Кэйтэля:** шэф гэнэральнага штабу гэнэрал-палкоўнік **Гальдэр,** гэнэрал артылерыі **Іодэль** і нямецкі гэнэрал у Фінскай Галоўнай Кватэры, гэнэрал пяхоты **Эрфурт,** а з фінскага боку шэф каманднага штабу ў фінскім галоўным камандаваньні, гэнэраллейтэнант **Туомпо**, фінскі гэнэрал пры нямецкім галоўным камандаваньні, гэнэраллейтэнант **Тальвэля** і фінскі ваенны атташэ ў Бэрліне, палкоўнік **Горн**. Абгаварэньне сытуацыі адбывалася пад знакам выдатнага супрацоўніцтва нямецкае й фінскае Збройнае Сілы на супольным абшары вайны расейскага паўночнага фронту, а таксама пад уражаньнем перамог саюзьніцкіх дзяржаваў на ўсіх франтох.

Пасьля нарады адбыўся абед, на якім прысутныя былі выдатныя асабістасьці з нямецкіх вайсковых і палітычных кругоў, з якімі Маршал Маннэргэйм меў нагоду пазнаёміцца.

Папаўдні Фюрэр, як галоўнакамандуючы Збройнае Сілы, пазнаёміў госьця з мэтадам працы й уладжаньнямі Галоўнага Камандаваньня Арміі. Маршал Маннэргэйм у таварыстве фэльдмаршала Кэйтэля й гэнэрал-палкоўніка Гальдэра дакладна ўсё аглядзеў. Наступна Фюрэр у таварыстве Маршала Фінляндыі ўдзельнічаў на таварыскай зборцы афіцэраў Галоўнага Камандаваньня, прычым былі прысутныя гэнэралы Кэйтэль, Гэрцке, Фэльлгібэль і Іакоб.

Пасьля некалькігадзіннай гутаркі, заканчэньня канфэрэнцыі й глыбейшага зацясьненьня асабістае прыязьні, якое ўжо наступіла падчас імяніпаў Маршала Маннэргэйма, Фюрэр і Маршал Фінляндыі разьвіталіся найбольш сэрдэчна й шчыра.

Моцна сьціснутыя рукі Першага Жаўнера Вялікай Нямеччыны і гэроя барацьбы за свабоду сьмелага фінскага народу, — былі сымбалічным выражэньнем нязломнага загартованага ў барацьбе братэрства аружжа абодвух народаў.

Ніхто ня мог устрымацца ад захапленьня постацьцю Маршала Фінляндыі, які апрача найвышэйшых фінскіх адзначэньняў меў на мундуры атрыманы ад Фюрэра Рыцарскі Крыж да Жалезнага Крыжа за вызваленьне Выбаргу і нядаўна атрыманы з нагоды 75 угодкаў нараджэньня Залаты Вялікі Крыж ордэру нямецкага Ордэру Арла. Постаць Маршала Маннэргэйма ёсьць выражэньнем жаўнерскае гатоўнасьці й станоўчасьці адважнага фінскага народу, які пасьля цяжкой вайны ўзімку 1939/40 г. ізноў стануў плячо ў плячо з нямецкай арміяй і жаўнерамі іншых саюзьніцкіх дзяржаваў у вайне супроць бальшавізму. Нямецкі народ напэўна выказаў-бы свае энтузыястычнае захапленьне гэтым заслужаным фінскім гэроем барацьбы за свабоду фінскага народу. Але гэткую візыту, у якой прыняло-б удзел нямецкае грамадзянства, з увагі на вайну трэба адлажыць па пазьней. Але сэрцы нямецкага народу гэтак сама адкрыты й адданы для гэтага мужа, як і ў дзень 75 угодкаў яго нараджэньня. Гэты чалавек увасабляе ў сабе выдатным чынам уласьцівасьці жаўнера, якія здаўна свомы ў высокай ступені сьмеламу фінскаму народу.

Маршал Маннэргэйм у сувязі з візытай у Фюрэра адведаў таксама Райхсмаршала **Гэрмана Гёрынга** ў яго галоўнай кватэры, дзе ён начаваў са сваёй сьвітай.

Райхсмаршал зрабіў вечарам для паважанага госьця прыняцьцё, на якім быў цэлы рад выдатных асабістасьцяў. Пры гэтай нагодзе Райхсмаршал Гёрынг уручыў Маршалу Фінляндыі **Залатую Лятунскую Адзнаку з брыльлянтамі,** як знак сяброўскай сувязі нямецкага лятунства з фінскай Збройнай Сілай і яе Правадыром. Маршал Фінляндыі, узрушаны гэтым, падзякаваў за гэтае адзначэньне, якое, як ён сказаў, прыняў не для сябе, а для сваіх жаўнераў.

28-га чэрвеня перад поўднем Маршал Маннэргэйм, пасьля даўгой гутаркі з Райхсмаршалам, вярнуўся самалётам у сваю Галоўную Кватэру.

Найвялікшая крэпасьць сьвету— Сэвастопаль — здабыта.

Як паведамляе Галоўнае Камандаваньне Арміі ў Надзвычайным Камунікаце з 1-га ліпеня, Сэвастопаль — найвялікшая крэпасьць сьвету — паў у 21.15 гадзін на 25 дні штурму. Места і порт знаходзяцца ў нямецкіх руках. Са здабыцьцём Сэвастопаля ўсё Чорное мора знаходзіцца пад нямецкім кантролем. Колькасьці здабытага ваеннага матарыялу й захопленых палонных яшчэ нельга агарнуць.

ВАЙНА

Удары, якія наносяць дзяржавы восі, ня спыняюцца. Падпальшчыкі вайны,— маскоўскія імпэрыялісты і іх родныя браты ангельскія і амэрыканскія плютакраты,— як кажуць, нос павесілі. Іх тайныя дагаворы, аб якіх ведае ўжо ўся Эўропа, памогуць ім, як кашаль хваробе. Няхай падпісваюць яны іх, колькі схочуць. Нямецкі жаўнер і яго саюзьнікі сваім аружжам, сваім баявым высілкам пішуць гэтым збанкрутаваўшым праступнікам што іншае. І нічога іх не ўратуе.

Апошні тыдзень ваенных падзеяў прынёс далейшыя бліскучыя посьпехі дзяржавам восі на ўсіх фронтах барацьбы.

На Усходнім фронце пераможная барацьбе нямецкіх і румынскіх войск супроць **Сэвастопаля** закончылася бліскучай перамогай. Супраціў ворага быў зламаны, як мы ўжо падавалі, на паўночным адрэзку крэпасьці. Тут нямецкія і румынскія войскі дайшлі на паўночнага берагу г. зв. **Севернай затокі.** Сьмелай атакай пры моцным падтрыманьні паветраных баявых сілаў здабыты праход глыбокай **даліны Чорная.** Таксама здабыта і моцна выбудованая пазыцыя на ўзвышшы **Сапун.** У выніку гэтых асягненьняў затокі Сэвастопаля былі пад беспасярэднім агнём дзеяньня нямецкай артылерыі. Аддзелы піянэраў вялі інтэнсыўнае ачышчаньне баёвага перадпольля ад мінаў, ствараючы праходы для маланковых штурмаў пяхоты. Як падае Галоўнае Камандаваньне Арміі, да 28 чэрвеня захоплена 15.667 палонных, здабыта 2.579 бункераў, 462 гранатамёты і 221 гармат. Бязупынна падтрымліваючае дзейяньні надземных войск лятунства затапіла ў водах Сэвастопаля 1 зьнішчальнік і падводную лодку ворага. **На 25 дзень штурму Сэвастопаль быў здабыты.**

На паўдзённы ўсход ад **Фэадосіі** затоплены савецкі зьнішчальнік бомбай цяжкога калібру. Спроба ворага пад прыкрыцьцём ночы правясьці высадку на **Керчанскім** перашыйку была зьнішчана агнём прыбярэжнае абароны яшчэ далёка ад берагу.

На ўсход ад Данца праводзіліся мясцовыя танкавыя атакі, дзякуючы якім зьнішчана шмат варожых танкаў.

На ўсход ад Харкава акружана і зьнішчана адна далейшая савецкая дывізыя.

На **сярэднім адрэзку** фронту часьці аднэй пяхотнай дывізыі, ня гледзячы на распачлівы супраціў ворага, здабылі звыш 220 варожых бункераў. У далейшым вядзецца ачышчаньне ад бальшавіцкіх бандаў зафронтавай паласы.

Як паведамляецца ў Надзвычайным Камунікаце, у лютым с. г. 2-й савецкай ударнай арміі а таксама часткам 52-й і 59-й савецкіх арміі ўдалося праз замёрзшы Волхаў на поўнач ад Ільменскага возера прабіцца ў глыб нямецкага фронту абароны. Нямецкія войскі і аддзелы SS пад кіраўніцтвам гэнэрала кавалерыі Ліндэмана пры выдатным падтрыманьні паветранага флоту пад кіраўніцтвам гэнэрал-палкоўніка Кэльлера пасьля месячных заўзятых баёў адрэзалі варожыя арміі ад іх тылавых спалучэньняў, сьціскаючых іх усё больш і больш у абручы замкненьня. Цяпер гэтыя арміі **аканчальна зьнішчаны.** Гэтым самым дашчэнту зьліквідована спроба ворага правясьці прарыў праз Волхаў, каб вызваліць з нямецкіх абцугоў Ленінград. У гэтых баёх прыймалі выдатны ўдзел гішпанскія, галяндзкія і флямандзкія дабравольцы. Барацьба вялася ў надзвычай цяжкіх умовах надвор'я і мясцовасьці. Паводле дасюлешніх тымчасовых аблічэньняў вораг страціў 649 гарматаў, 171 танк, 2904 кулямёты і гранамёты, а таксама вялікую колькасьць іншага ваеннага матарыялу. Захоплена 32.759 палонных. Крывавыя страты ворага перавышаюць многакротна лік палонных. Цяжкая нямецкая артылерыя далей абстрэльвае скуткоўна прамысловыя аб'екты **Ленінграду** і караблі ў **Кранштадзкім** порце. У Фінскай затоцы затоплена баявымі самалётамі некалькі савецкіх гандлёвых караблёў.

У раёне **Мурманска** злучэньні баёвых і стрымгаловых самалётаў закідалі бомбамі жалезнадарожныя ўладжаньні і склады, у выніку чаго ўзьніклі вялікія пажары. Ахоўваючыя ганчакі ў адным з налётаў

(працяг на 2-ой бачыне)

(Працяг з 1-й бачыны).

зьбілі 12 варожых самалётаў бяз уласных стратаў.

Нямецкае лятунства прадпрыймала скуткоўныя атакі на лётнішчы ў паўночных і паўдзённых раёнах.

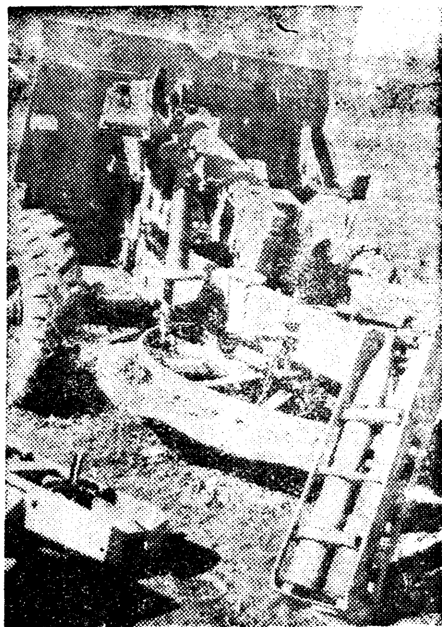
За час ад 12 да 22 чэрвеня савецкае лятунства страціла 468 самалётаў. За гэты-ж час згінула на ўсходнім фронце толькі 42 нямецкія самалёты.

У **Паўночнай Афрыцы,** пасьля здабыцьця **Тобруку,** вядзецца маланкава-пасьпяховы наступ на Ўсход. Нямецка - італьянскія войскі зламалі супраціў ворага на **лібійска - эгіпецкай** граніцы і здабылі **Капуцца, Салюм, Гальфаю, Сідзі-Эль-Барані і Марса - Матрук.** Разьбітыя часткі варожых войск у бязладзьдзі ўцякаюць. Са здабыцьцём Марса-Матрука, апошняй моцнай абароннай ангельскай пляцоўкі на дарозе да Александрыі, адчыняюцца шырокія магчымасьці для пасьпяховага наступу на цытадэлю ангельскага імпэрыялізму ў Эгіпце. Нямецкае і італьянскае лятунства ўжо мае магчымасьці для налётаў на **Александрыю ў адлегласьці ня болей 500 клм.**

Бязупынна бамбардуюцца лётнішчы на Мальце. У апошнім часе зроблены вялікія пашкоджаньні на ваенна-марскіх базах **Люкна і Макабба.**

У апошнім тыдні меў мейсца налёт ангельскіх самалётаў на **Брэмен.** У адказ на гэта нямецкае лятунства збамбардавала ангельскі горад **Норвіч.** Разбурваючымі і запальваючымі бомбамі ўчынены цяжкія пашкоджаньні. Паўсталі вялікія пажары.

Японскія войскі, прашоўшы граніцу Шансі-Хонан, праніклі, не спатыкаючы супраціву, аж да Пэянчангу. Пасьля разьбіцьця асноўных сілаў 8-й рэзэрвнай дывізыі чунгкінгскіх войскаў, усе чунгкінгскія баявыя сілы, якія знаходзяцца ў гэтай правінцыі, апынуліся ў жалезным абручы японскага акружэньня. Японскія войскі, якія акружылі чунгкінгскія войскі на паўдзённы - ўсход ад Цунгія (Паўдзённы Кітай), у аўторак распачалі вялікую афэнзыву супроць варожых угрупаваньняў і змусілі іх уцячы ў горы.

Здабытая цяжкая брытанская гармата ў Афрыцы.

У баёх у Афрыцы нямецкія й італьянскія войскі здабылі зброю ўсялякага роду. Наша здымка паказвае цяжкую брытанскую гармату, якая была вырвана ў ворага.

Ахова ад агню сельскага ўраджаю

Энэргічнае змаганьне з лёгкадумнасьцю.

Барацьба Нямецкага Народу на жыцьцё й на сьмерць вымагае больш, чым калі, каб усе мерапрыемствы дзеля абароны ўраджаю 1942 г. **скупілі ўсю ўвагу** ня толькі ўрадаў, але й **усіх слаёў насельніцтва.** Нямецкі Народ ня можа сабе дазволіць і ня хоча больш сьцярпець, каб ураджай паменшыўся дзякуючы безадказным элемэнтам, якія ўсё яшчэ праз пальцы глядзяць на пастановы аб ахове ўраджаю. Дзеля гэтага Райхсфюрэр SS і Кіраўнік Нямецкае Паліцыі загадаў, што ўсе мерапрыемствы дзеля аховы ўраджаю павінны быць прыгатаваны ўсімі кампэтэнтнымі ўрадамі ў найдасканалейшым супрацоўніцтве. Усе прычыны, якія маглі-б прадстаўляць небясьпеку для нямецкага ўраджаю, павінны быць своечасова ўсуне-ны. Яшчэ перад пачаткам жніва маюць быць спраўджаны й агледжаны ўсе токі для малацьбы, машыны й іншы інвэнтар. Усе выдадзеныя ў папярэдніх гадох пастановы ў гэтай справе павінны быць выпаўнены яшчэ грунтоўней і энэргічней, чым дасюль. **Усе асобы, якія сьвядома або праз няўважнасьць, пакідаючы недакураныя папяросы, ужываючы неасьцярожна агонь або пакідаючы безадказна сернічкі, недапалены агонь у печы ці якім-небудзь іншым чынам) ствараюць небясьпеку пажару для сельскіх або харчовых гаспадарак, у якіх знаходзяцца збожжа, корм, сена, салома, каноплі й іншыя пасевы, павінны быць зараз-жа выяўлены. Павінны быць зараз-жа выяўлены і ўсе тыя, хто стварае небясьпеку пажару для несабраных пасеваў на палёх, на якіх знаходзяцца збожжа, салома, сена й г. д. Яны будуць пакараны на падставе загастраных карных прадпісаньняў карнага кадэксу.**

Якраз у часе жніва народ вельмі заняты. Дзеці астаюцца часта ў хаце без апекі. І вось лёгка можа паўстаць пажар, бо дзеці часта гуляюць сернічкамі, запальнічкамі або павялічваючым шклом (ад батарэек). На гэта трэба зьвярнуць асаблівую ўвагу. Дзеля таго, што часта гаспадаром памагаюць у часе жніва чужыя работнікі, то трэба, каб мясцовае насельніцтва дало ім прыклад сваёй работай і выпаўненьнем выданае пастановы аб ахове ад агню.

З УСЯГО СЬВЕТУ

У гішпанскай правінцыі Куэнца, недалёка ад жалезнадарожнай лініі Куэнца—Аньюэц праваліўся ўзгорак Аййосо. Былі чутны падземныя грымоты. Цэлыя гаі і вінаграднікі праваліліся ў пропасьці да 80 мэтраў глыбіні. Ахвяраў у людзях ня было.

—о—

У Вэнгрыі паменшаны порцыі хлеба для насельніцтва. У Будапэшце замест 200 грамаў хлеба на дзень выдаецца цяпер па 150 грамаў на асобу. Пасьля жніва гэтыя порцыі ізноў будуць павышаны.

—о—

Ува ўсходняй Турцыі апусьціліся тры савецкія самалёты з сямю дээртырамі. Дээртыры інтэрнаваны турэцкімі ўладамі.

—о—

У мінулы панядзелак прыбыў у Штутгарт трэці транспарт з 273 немцамі, якія выехалі з Амэрыкі на бацькаўшчыну.

—о—

Ува ўсёй Італіі адбыліся ўрачыстасьці ў другую гадавіну сьмерці маршала Італё **Бальбо.**

—о—

У Лёндане выдадзена распараджэньне, у якім загадваецца ўсялякімі сродкамі ашчаджаць ваду. Забаронена, між іншым, паліваць сьвежай вадой і мыцца ў бягучай вадзе з-пад крану.

—о—

З Марсэлі прыехала ў Нямеччыну 1000 работнікаў, наступны транспарт 1000 чалавек прыбудзе ў бліжэйшых днёх.

—о—

Канада да канца сакавіка с. г. выдала на ваенныя мэты каля трох з палавінай мільярдаў даляраў.

—о—

На прычыне падаражэньня газэтнай паперы ў Бразыліі павышана цана на газэты. Узросшы недахоп паперы настолькі паважны, што многія газэты маюць хутка быць зачынены.

—о—

У Лісабон прыбылі 350 немцаў з Амэрыкі. Прыбыўшыя ізноў немцы накіроўваюцца ў Нямеччыну.

—о—

У паўдзённых абшарах усе Паўдзённае Амэрыкі пануе ў сучасны момант ненармальная пагода. У Аргентыне паступілі нячуваныя халады. У правінцыі Кардыльераў мароз даходзіць да 18°. У многіх мясцовасьцях тэмпэратура ніжэй нуля.

—о—

Паміж Японіяй і Сіямам падпісана крэдытная ўмова, паводле якой забясьпечвае Сіяму 200 мільёнаў енаў. Гэтым самым Сіям моцна зьвязваецца з вялікім усходнеазіяцкім гаспадарчым абшарам.

Балтыцкі флот саветаў амаль бяз ніякага значэньня

Начальнік флоту Фінляндыі аб магчымасьцях рэштκі савецкіх падводных лодак: «Сьмяротны ўдар для савецкае сілы ў Балтыцкім моры».

«Апошнія савецкія страты падводных лодак у Фінскай затоцы азначаюць сьмяротны ўдар для савецкага Балтыцкага флоту й паралізуюць канчаткова яго магчымасьці нарушаць камунікацыю ў гэтых водах». Гэтае сьцьверджаньне фінскага начальніка флоту, адмірала фон Шоульца, якое ён выказаў гэльсінгфорскаму прадстаўніку газэты «Афтонблядэт», знайшло вялікі водгалас у моцна зацікаўленым швэдзкім грамадзянстве. Далей адмірал Шоульц зрабіў агляд стратаў савецкага флоту ў Балтыцкім моры, які ў пачатку вайны ваенна-марскія кругі ацэньвалі на 40 да 60 падводных лодак. Ён гаварыў і аб магчымасьцях дзеяньня мізэрных рэштак астаўшыхся савецкіх падводных лодак:

«Пасьля вялікіх посьпехаў нямецка-фінскіх марскіх і паветраных сілаў супроць савецкага флоту ў Балтыцкім моры, асягнутых у мінулае лета, — так сьцьвердзіў адмірал, — можна лічыць, што самае большае палове знаходзіўшыхся там савецкіх падводных лодак удалося ўцячы ў Кранштадзкі порт. Калі, акрамя таго, далічыць зьнішчаныя або пашкоджаныя ўзімку шматлікія далейшыя падводныя савецкія лодкі й калі глянуць на ніядзі на зьнішчаныя ці цяжка пашкоджаныя 6, а можа й 7, суднаў, то можна сьмела сказаць, што танаж рэштκі яшчэ цалком непашкоджаных савецкіх падводных лодак павінен быць вельмі й вельмі малы».

Таксама й адносна магчымасьцяў абодвух лінейных савецкіх караблёў, належачых да Балтыцкага флоту, адмірал фон Шоульц канстатаваў, што яны настолькі пашкоджаны, што ўжо ня могуць апэраваць у Балтыцкім моры, а праўдападобна ўжываюцца для абароны Ленінграду. Але калі ў будучыні і трэба лічыцца з спробамі дзеяньня паасобных падводных лодак і меншых суднаў ворага, то ўсё-ж начальнік фінскага флоту не знаходзіць патрэбным эскорту для аховы караблёў, якія едуць у заходнюю частку Балтыцкага мора. Гэта ёсьць, што няма патрэбы суправаджаць караблі ў швэдзкіх водах швэдзкімі баявымі караблямі, бо небясьпека старпэдаваньня ў гэтых далёкіх ад Кранштату водах пасьля апошніх фінска-нямецкіх посьпехаў зусім нязначная.

Таксама й скандынаўскае тэлеграфнае бюро падчыркивае ў адным з паважных паведамленьняў у газэце «Ніа Даглічт Аллеганда» з Гэльсінак, што яшчэ ніколі за такі кароткі час з нямецка - фінскага марскога фронту не паведамлялася аб такім вялікім посьпеху, як апошнія затапленьні.

Скуткоўныя мерапрыемствы супроць савецкіх апэрацыяў даказваюць, што ў іх выяўлена вялікая энэргія. Небясьпека будзе аканчальна ўхілена. У фінскіх ваенна-марскіх кругох пацьвярджаюць, што саветы ня маюць аніякай магчымасьці ўтрымацца далей у Балтыцкім моры або Фінскай затоцы.

Прасоўваньне наперад у балоцістай мясцовасьці.

Пехацінцы з сваёй гарматай прабіваюцца праз балота на новае становішча, каб яшчэ больш адкінуць назад адрэзаныя варожыя ўгрупаваньні й тады іх зьнішчыць.

ПК—.Здымка: Ваенны справаздаўца Эбэрт (Ш)

Мая барацьба з бальшавікамі

УІСТОН ЧЭРЧЫЛЬ

Ніхто ў апошнія 25 гадоў ня быў гэткім заклятым ворагам камунізму, як я. Што я раз сказаў, я ніколі ад гэтага не адступаў. З усіх тыраніяў, якія ведала гісторыя, бальшавізм зьяўляецца найгоршай, усё зьніштажаючай, паніжаючай тыраніяй. Проста бязглузда цьвердзіць, што яна не зьяўляецца горшай, чым нямецкі мілітарызм. Вялікая нядоля расейскага народу пры бальшавіках перавышае ў многа разоў тое, што ён мусіў цярпець пры царох. Пагляньце на бальшавікоў. Яны гаварылі аб цудоўных утапічных ідэалах, але яны гэтыя ідэалы зьвязвалі з самым жудасным і подлым выступленьнем, ня бачаным яшчэ сярод людзей, і з дзеяньнямі й чынамі, якіх пастыдаліся-б нават дзікары або гатэнтоты Цэнтральнае Афрыкі.

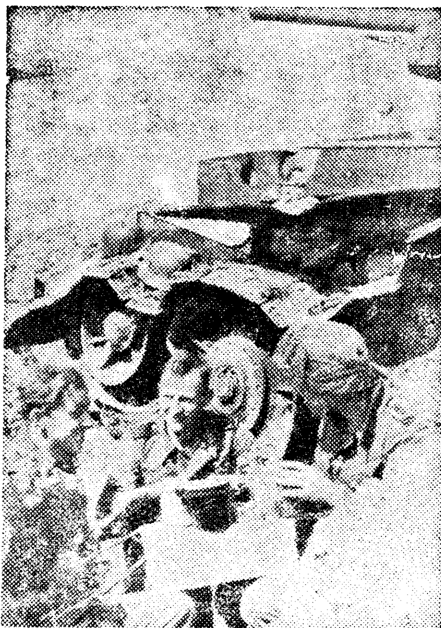
Ці быў калі-небудзь ува ўсёй гісторыі чалавецтва гэткі жудасны падобны да таго абраз, калі расейцы самі сябе рэзалі? Гэты вялікі край, гэтая магутная людзкая сям'я маглі мець даволі хлеба ня толькі для сябе, але перад вайной былі нявычарпанай жытніцай сьвету. Цяпер-жа яны церпяць страшэнны голад і не таму, што там ня было-б чаго есьці. Не! Гэта таму, што бальшавіцкія тэорыі заганялі людзей з цывілізацыі XX веку ў найгоршы варварскі стан. Гэтыя тэорыі пакінулі жудасны й жалюгодны, нябачаны дасюль нідзе абраз: зьяданых брудам і пошасьцямі, у хваробах і бяз ніякай надзеі людзей.

Гэтую страшную катастрофу выклікала адносна маленькая банда прафэсыянальных рэвалюцыянэраў, пераважна жыдоў, якія выкарысталі няшчасны расейскі народ у яго слабасьці й нясьведамасьці. Яны з жудаснай лёгікай выпрабавалі на яго целе ўсе камуністычныя дактрыны, аб каторых мы тут чуем гэткія непраўдападобныя байкі. У Расеі гэтыя дактрыны былі зьдзейсьнены. Бальшавікі сапраўды свае словы правялі ў жыцьцё. Яны безаглядна забівалі й ліквідавалі кожнага, хто ім супраціўляўся. Сягоньня ў Расеі адбываюцца сатанінскія дзеяньні. Сотні тысячаў людзей катуецца да сьмерці з халоднай жорсткасьцю, якой ня бачылі ад часоў Рымскай імпэрыі. Камуністы зьбіваюць і мучаюць людзей палкамі да сьмерці і ўсёж-такі пэўныя клясы нашага краю й работніцкі ўрад працягваюць руку, каб захапіць запэцканыя жудаснымі прадукцыйнымі мэтадамі тавары. Куды падзеўся стары брытанскі дух? —

Англія — гэта не Расея. Адна дзесятая часьціца бальшавізму, які зруйнаваў і параніў Расею, Англію забіла-б на сьмерць. Камунізм падобны да наросту рака, які жыве на абясьсіленым целе й яго нішчыць, а сам расьце. Якое здаровае цела хацела-б рабіць на сабе экспэрымэнты з гэткай смяротнай хваробай? Гэта было-б тое самое, што з кракадыля зрабіць хатнюю жывёлу ці гладзіць гадзюку. Мы з бальшавікамі ня можам зрабіць ніякіх умоваў. Мы павінны адрозьніць праўду ад няпраўды, гонар ад здрады, поступ ад анархіі. І таму я яшчэ раз кажу: Мы з бальшавікамі ня можам заключыць ніякіх дагавораў!

*

Ад рэдакцыі: Мы запэўняем, што вышэйпрыведзеныя словы паходзяць толькі з вуснаў Уітстона Чэрчыля. Мы гатовы нашае цьверджаньне даказаць дакумантам кожнаму, хто сумляваецца (з кнігі «Мой саюзьнік». Выданьне — Нібэлюнгэн, Бэрлін). Усё-ж трэба сказаць, што калі Чэрчыль «ваяваў» супроць камунізму, то гэта было перад візытай Молатава ў Лёндане. Але як-жа мае выглядаць сэрца й душа чалавека, які калісь бальшавізм назваў агіднай чумой, а цяпер у сваіх тайных дагаворах выдае Эўропу гэтай чуме.

Нашы абсэрватары на перадавых лініях даволі выгодна ўстроіліся пад прыкрыцьцем зьбітага варожага танку. Ім прынясьлі ежу праз вузкі пракопаны роў.

ПК—. Здымка: Ваен. спр. Эбэрт (НН).

На Салаўках

Салаўкі, Беламорскі канал, Нарымскі край, Казахстан, Сыбір і многа іншых пакутных мейсцаў Савецкага Саюзу вядомы Беларускаму Народу. Гэта сымбалі бальшавіцкае нявolі, якую цярпеў шмат гадоў Беларускі Народ. Сотні тысяч беларусаў было ссылана бальшавіцкімі катамі ў гэтыя далёкія краі гэтае «бацькаўшчыны ўсіх народаў». Дзесяткі тысяч беларускіх пісьменьнікаў, паэтаў, інтэлігэнтаў ішлі «чорнай дарогай», туды, на верную сьмерць. Гэтага ніколі не забудзе Беларускі Народ! Ніжэй мы зьмяшчаем невялікі абразок з жыцьця на Салаўках, які перадаў нам адзін з сасланых туды беларусаў.

Мне давялося трапіць на Салаўкі па вельмі, можна сказаць, невялікай прычыне. Раз я з сваімі знаёмымі — вайсковымі сядзеў у рэстаране. Мы гаварылі, жартавалі, расказвалі анэкдоты. Калі гутарка перайшла на ваенныя тэмы, я неяк сказаў:

— Ну, скажэце, вось — каб пачалася вайна, за што-б вы ваявалі? За савецкую ўладу?

Адзін з маіх знаёмых многазначна адказаў, што калі-б пачалася вайна, дык ён ведаў-бы куды страляць. Гэтага хапіла, каб я і два мае знаёмыя (адзін, аказалася, выдаў нашу гутарку) пайшлі на даўгія гады мучыцца на катаржныхр аботах «сацыялістычнае бацькаўшчыны».

Пасьля даўгіх допытаў і катаваньняў, пры якіх я выпіраўся сказанага (інакш нас растралялі-б), справа пайшла недзе ў Маскву ў нейкую галоўную калегію ГПУ. Вырашэньня справы чакаў я ў Бутырках, у Маскве, дзе прасядзеў 73 дні ў адзіночцы ў страшэнных ўмовах. Пасьля мяне й іншых арыштаваных вывязьлі на Салаўкі. Мы ехалі пад аховай азьвярэлых работнікаў ГПУ у г. зв. «сталыпінскім» вагоне. Праз паўтара тыдні язды, перакіданьня й іншых мытарстваў пры адным сухім хлебе, мы, урэшце, даехалі да порту Кемь, з якога параходам дабраліся да Салаўкоў.

Салаўкі — здаецца, самыя найстарэйшыя лягеры ў саветах, калі яшчэ панавала слаўная чэка. Ніхто амаль ня цікавіўся тым, што там рабілася, і начальства лягераў магло свабодна рабіць, што толькі ўздумала. Забіць або замучыць чалавека было там звычайнай, простай рэччу. Я прывяду толькі некалькі прыкладаў, якія дадуць магчымасьць уявіць сабе ўсю жудасьць жыцьця знаходзіўшыхся там ссыльных. А гэтых прыкладаў тысячы і тысячы, аб Салаўках яшчэ будуць напісаны кнігі, якія ўсяму сьвету раскажуць праўду аб Савецкім Саюзе.

Калі прывозілі транспарт ссыльных, то экскорта першым чынам прыглядалася, каго-б можна было абрабаваць. Хто меў лепшы касьцюм ці валізку, той часта быў ахвярай. Былі, напрыклад, гэткія здарэньні. Ссыльнога з літасьці нібы пыталіся:

— Что — холодно?

(А на Салаўках, асабліва ўвосень і ўзімку, добра холадна).

Ссыльны дрыжаў ад холаду й трасься, як у ліхаманцы.

— Ну, так что-ж, пробегись! Погрейся!

Нерашуча глядзеў ссыльны й ня ведаў, што рабіць. А гэпіст (работнік ГПУ) усё нагаварываў:

— Беги! Беги! Погрейся. Еще далеко идти.

Ссыльны пачынаў бегчы й яго забівалі здрадніцкім спосабам. Тады яго абіралі, як кажуць, «да ніткі», а са сьпіскаў вычорківалі з зазначэньнем: «Убит при попытке к бегству».

З Салаўкоў уцячы папросту нельга. Праз мора ня пойдзеш. І таму ссыльныя мусілі зносіць усе найгоршыя катаваньні й мучэньні, якія прыдумвалі ім бальшавіцкія каты. Начальнікам лягеру быў заслужаны ў бальшавікоў стары работнік ГПУ, які за свае зьверствы быў узнагароджаны рознымі мэдалямі й адзначэньнямі. Ён славіўся надзвычайнай жорсткасьцю й нялюдзкасьцю.

Ссыльных выганялі на двор на пераклічку. Білі прыкладамі тых, хто па якой-небудзь прычыне марудзіў ці пазьніўся. Часта й босых або неапранутых выганялі на двор. Выстаўлялі ўсіх у рад і лічылі. Тады прыходзіў начальнік аддзелу ссыльных. Яму дакладвалі праверачныя дыжурныя аб наяўнасьці ссыльных. Тады начальнік вітаўся з намі.

— Здравствуйте, сволочи!

(Я ня ўжываю тут, як пэ[illegible] цэнзурных слоў). Усе выстраіўшыеся мусілі, як вышаліўшы, адказаць:

— Здрасте!

Начальніку не заўсёды падабаўся адказ. Ён тады пачынаў сыпаць мацерныя словы й адыходзіў. Мы стаялі. Гадзіну, дзьве. У холадзе, у марозе — мы мусілі нярухома,

([illegible]ьне).

АСТАП ПАДГОРНЫ

ДАЧАКАЛАСЯ

Зусім залёталася старая Дарота. З самага раньня званкі замучылі. То малочніца прышла, то паштальён з газэтамі і пісьмамі ўваліўся. А пасьля некалькі інтарасантаў на кватэру заехала. І кожнага трэба было на'т распрануць і папрасіць, пачакаць. Пакуль Іван Пятровіч Сойкін, прысяжны [illegible], прыняць іх зможа.

І абед ужо час было стаўляць і памешканьне яшчэ прыбіраць ня скончыла. Пакуль дзьверы нейкаму наведвальніку адчыніла, дык і малако ўцякло. Усю пліту запаскудзіла.

— Ну і дзянёк... скардзілася Дарота— Колька яму ў бок. І зноў гэты званок траскатню пачаў. І каго-ж гэта Бог зноў нясе? Хвіліны на'т вольнай не дадуць.

[illegible] кухні парадныя дзьверы адчыняць пасунулася.

Так усю раніцу і пралётала. З абедам на'т спазьнілася. Ізноў сын нездаволены быў, а розпай лаянкі ад яго наслухацца мусіла.

— Парадку, старая, трымаць не патрапіш — вярашчаў — Паглядзі, які пыл пад вакном ляжыць. А катлеты сяньня ізноў, як дошка, цьвёрдыя. І зупу перасаліла...

Хацела яму нешта сказаць, ды толькі рукой махнула. Ведала, што калі прычэпіцца, дык ужо сакатаць не перастане. Цяжка вучонага сына перакanаць. Лепш ужо памаўчаць, можа тады і ён супакоіцца.

Але дрэнны мусіць дзень выпаў. Зноў сын з прычэпкамі палез.

— Наведвальнікаў маіх трактаваць ня ўмееш! Стыд мне толькі прыносіш. Два гады ў горадзе жывеш, а да людзей як сьлед зьвярнуцца ня можаш. Усё сваёй простай гутаркай гаворыш. Нябойсь, усе ведаюць, што з вёскі паходзіш! —

І пашоў у гэты тон сакатаць. Аж зьдзівілася, скуль у яго столькі слоў бярэцца. І чакала, каб ужо гэты абед хутчэй кончыўся.

Пасьля абеду капялюш узяў і яшчэ раз да маці зьвярнуўся.

— Да начальніка Зямельнага Упраўленьня іду. Калі пехта да мяне будзе — скажы, што за гадзіну дамоў вярнуся. —

І пайшоў капялюш той узьдзеўшы.

А яна засталася судзьдзё змываць і цяжкую сваю думу думаці...

Бо і было аб чым думаць... Аднаго толькі яна сына мела. Пасьля сьмерці мужа нікога больш дарагога ня сьвеце не засталося. Цяжка працаваў муж яе. Без пары і ў магілу палез. А добры чалавек быў, вечнае яму спачываньне....

Уздыхнула Дарота і сьляза, як тая гарошына, у талерку пакацілася. А думкі далей быццам хмары навісьлі.

Задумала яна тады сына вучыць, каб лягчэйшай працай на хлеб зарабіць мог. І каб чалавекам стаўся. А вучыць таксама ня лёгка было. Асабліва, як Янка сельскую школу скончыў і ў горад на далейшую навуку паехаў. Прышлося тады за ўсё сыпаць. А рублёў тых, як кот наплакаў, было. Толькі дзіўную яна тады рэч задумала. Зямельку свою родную прадаваць пачала. Спачатку луг свой, што па маці ёй дастаўся. Пасьля і на другія загоны чарга прышла. А загонаў тых што раз то менш ставалася. Дзівіліся на гэта суседзі, угаварыць яе хацелі.

— Што ты, цётка, задумала — казалі — [illegible] ты ўсю гаспадарку запрапасьціш. Нічога табе не астанецца. —

Але яна і слухаць тых гутарак не хацела.

— Нашто яму гаспадарка — пярэчыла — Не хачу я, каб ён цяжка працаваць мусіў. Вывучыцца — чалавекам стане. Інакш тады на хлеб зарабляць пачне. І мне тады добра будзе. —

Так заўсёды і было. Нікому да слова прыйсьці не дала. І далей тую зямельку, як сыр, рэзала і грошы сыну пасылала. Аднаго толькі баялася, каб зямлі той хапіла, пакуль сын навукі скончыць. А калі той канец будзе — і сама ня ведала, бо за ўвесь час навукі Янка ні разу на вёсцы ня быў. Зімой у горадзе сядзеў, а летам да [illegible]гаў сваіх езьдзіў, бо калі Янка школу сваю канчаў, у яе яшчэ смуг і хата пахіленая з агародам засталіся. На заплату дзяржаўных экзаменаў смуг яшчэ прадавала. А хаты ўжо і не прадавала. Купцоў на'т ня было, бо вельмі ж яна старая была. Занясла яна гэтыя грошы на пошту... А сама ізноў да хаты вярнулася і маліцца пачала... каб сын тыя экзамены здаў. Праз пару тыдняў толькі вестку ад Янкі атрымала. Здаў ён экзамены, дыплём яму з царскім двугаловым арлом далі... І становішча гэомэтра прысяжнога атрымаў. Амаль яе тады радасьць не расьпёрла. У царкву пайшла, ад шчы-

(Працяг з 3-й бачыны).

моўчкі стаяць і чакаць яго павароту. А начальнік у хаце піў гарбату, або мог рабіць што іншае. Мог і забыцца зусім пра нас. Людзі падалі, паміралі, замярзалі. Начальнік прыходзіў, і ізноў яму не падабаўся адказ. Раз мы прастаялі цэлую ноч. Ноч на Салаўках узімку даўгая. У дзьве гадзіны ўжо набягаюць змрокі. Улетку-ж сонца амаль зусім не заходзіць, ночы белыя, белыя.

Найбольш на Салаўках людзі паміралі ад работы. На фабрыках (у самым Салавецкім манастыры былі трыкатажныя фабрыкі й вырабу цацак) яшчэ было таксяк. Але вельмі шмат людзей працавала пры рубцы лесу. Прыходзілася працаваць па грудзі ў сьнезе. Спацеўшыя, нагрэтыя людзі ўвесь час былі ў сьнегавым кампрэсе, а калі вярталіся ў барак — мокрая вопратка даслоўна прымярзала к целу. Людзі паміралі, як мухі.

За найменшыя праступкі былі кары. Вельмі часта стасавалася летняя, так сказаць, «прыемнасьць»—«стаўпь у мураж». Вось на чым палягала гэтая кара: чалавека разувалі й стаўлялі ў мурашнік на адну—дзьве гадзіны. Вы можаце сабе выабразіць лясныя мурашкі і боль ад іх укусаў. Пры пакараным стаяў дыжурны з вінтоўкай і пры першай спробе вырвацца з мурашніка пачынаў страляць. Людзі зыходзілі з розуму, многія беглі, ня могучы сьцярпець мукі, і гінулі ад кулі.

А былі яшчэ гэтак званыя штрафныя карцэры. Гэта былі ямы ў спэцыяльна адведзенай зоне, абцягнутай калючым дротам. (Увесь лягер таксама быў абгароджаны дратамі). Яма, глыбінёй у два з паловай, тры мэтры, дзе мог-бы схавацца з галавой чалавек, была напоўнена вадой. Над вадой, крыху паўзьверх, былі дзьветры маленькія жэрдачкі. Яма была навокал накрыта. Пакаранага садзілі на 3—5 дзён у карцэр, дзе ён мусіў, даслоўна як верабей, сядзець, падкурчыўшы ногі й пільнавацца, каб ня ўпасьці ў ваду. Фізычна немагчыма было прасядзець гэтак і аднаго дня. Людзі гінулі. Іх выграбалі з ямы, каб даць мейсца другім.

Так мы жылі Гэта было жыцьцё сотняў тысячаў людзей у краі, у якім аблудна туманілі людзям мазгі, гаворачы, што «чалавек у Савецкім Саюзе — найцаньнейшы капітал». Хай будзе праклятая такая «сацыялістычная бацькаўшчына»!

Мой побыт на Салаўках быў, аднак, нядоўгі. Хутка я быў вывезены на Беламорскі канал, дзе прабыў тры гады. Аб ім я напішу ў наступным нумары нашай газэты.

М. П.

Ключавое становішча Марса Матрук

З здабыцьцём крэпасьці Марса Матрук нямецкія й італьянскія войскі зламілі найважнейшую абаронную загароду, якая мела забясьпечваць брытанскія пазыцыі ў Нільскай даліне ад нападаў з захаду. Паміж Марса Матрук і стратэгічным трыкутнікам Александрыя—Каір—Порт Саід знаходзяцца яшчэ, праўда, умацованыя апорныя пункты, як Фука і Эль-Даба, але іх мілітарнае значэньне нельга ніякім чынам параўнаць з Марса Матрук.

Ангельцы былі перакананы, што на гэтай брытанскай ключавой загародзе разаб'ецца наступ дзяржаваў восі. Лёнданская агітацыя падтрымлівала ў апошнім часе надзею ангельцаў раздутымі апісаньнямі абаронных уладжаньняў, што, маўляў, вычарпаныя гэткім далёкім маршам войскі Роммэля будуць «зваблены» у заходня-эгіпецкі пустыр і тут, якраз перад гэтай крэпасьцю, будуць змушаны да адступленьня. У сапраўднасьці-ж з Марса Матрух з займаючай дух хуткасьцю паўтарыўся лёс Тобруку. Акурат праз тыдзень пасьля гэнэральнае атакі на Тобрук быў ужо замкнуты Марса Матрук. Роммэль, з характэрыстычнай для яго стратэгіі маланкавай хуткасьцю перакідваньня войскаў, абхапіў крэпасьць у паўдзённа-усходнім напрамку. Ужо ўвечары ў суботу сілы дзяржаваў восі стаялі каля затокі Абу Гасгаіфа на ўсходзе Марса Матрук. Гэтак крэпасьць была адрэзана ад спалучэньняў на сушы з Нільскай далінай. Неспадзявана хуткае зламленьне супраціву тымбольш задзіўляючае, бо-ж сухапутныя й паветраныя баявыя сілы дзяржаваў восі знаходзіліся ў непараўнальна большай адлегласьці ад сваіх базаў і заспасабляючых цэнтраў, чым перад Тобрукам. Ангельцы-ж мелі ў распараджэньні ў раёне крэпасьці першарадныя лётнішчы, запасы ўсялякага роду й сьвежыя войскі (праўдападобна, нова-зэляндцаў).

Здабыцьцё Марса Матрук мае нязвычайнае вялікае значэньне для далейшых апэрацыяў. Распаложаны ў цяжка дасгупнай, але добра ахованай мясцовасьці порт, які яшчэ некалькі гадоў таму назад лічыў толькі 300 арабскіх жыхароў, ад Абісынскай вайны стаўся дасканальна выбудаваным мілітарным цэнтрам заходняга Эгіпту. Да 1935 г. Марса Матрук быў пераважна толькі мейсцам экскурсыяў пражываўшых у Каіры ангельцаў. Гэтая мясьціна, на найдалей высунутым рубяжы цывілізацыі й на ўзьбярэжжы пустыні, з сваім малым стромым узьбярэжжам, з сваімі ўзгоркамі мог стацца ў будучыні турыстычным цэнтрам. Адзіны готэль у Марса Матрук ужо пачынаў ажыўляцца. Але калі былі прыняты санкцыі супроць Італіі, жыцьцё гэтай маленькай мясьціны зьмянілася. У Марса Матрук прыбыла армія работнікаў, якая пачала будаваць навокал ува ўсёй ваколіцы лётнішчы, артылерыйскія становішчы й стратэгічныя шляхі. Паходзіўшыя з старажытных часоў цыстэрны былі перароблены ў бакі запаснай вады і памяшчэньні процілаветранай абароны. Нанова здабыў значэньне кардоннага цэнтру заходняга Эгіпту Марса Матрук пасьля выбуху гэтай вайны. Брытанскае лятунства і брытанскія танкавыя аддзелы мелі тут свой лягер і рэмонтныя варштаты. Няма ніводнага брытанскага салдата ў Афрыцы, які-б не прабываў карацей ці даўжэй у Марса Матрук. Палажэньне брытанскіх гарнізонаў у оазах Сіва і Джарабуб, якія заспасабляліся з Сіді эль Барані й Марса Матрук, цяпер надзвычай цяжкое. Упадак Марса Матрук, які заўсёды ангельцы лічылі нездабыўнай крэпасьцю, зрабіла глыбокае ўражаньне ў эгіпецкім грамадзянстве

Палымя пажараў на полі бітвы. Нашым агнём нішчацца брытанскія самаходы ў Паўночнай Афрыцы. Вецер гоніць чорныя хмары дыму далёка над пустыняй.

З беларускага жыцьця

Новая беларуская газэта.

У Нямеччыне пачала выходзіць новая беларуская тыднёвая газэта пад назовам **«Беларускі Работнік»**. Газэта прызначана для беларусоў, якія прыехалі з Беларусі ў Нямеччыну на працу. Газэту выдае выдавецтва «Раніца». Падпіску (2 РМ за квартал) трэба высылаць па адрасу:

Berlin - Scharlottenburg 2, Knesebeckstr. 28. «Беларускі Работнік». Усе беларусы, якія едуць на работу ў Нямеччыну, павінны зараз-жа па прыезьдзе выпісаць гэтую газэту.

„Гэта ня твой край“ Паход Гандзі супроць ангельцаў

Каб змусіць ангельцаў пакінуць Індыю, Гандзі пляну‌е новы паход супроць прыгнятальнікаў, як толькі атрымае згоду работніцкага камітэту партыі Кангрэсу. Паводле пляну Гандзі ўсе сябры партыі Кангрэсу на вуліцах, у крамах, кінах і наагул усюды маюць зьвяртацца да чужаземцаў са словамі: «Гэта ня твой край! Індускі народ цябе сюды не прасіў. Калі ласка, пакінь наш край! Мы запрашаем цябе папрыяцельску вярнуцца да хаты, калі мы свабодныя!»

Маракі без фаховае веды

Якіх чатыры тыдні таму ў Мэксыканскай затоцы быў стапэдаваны й затоплены адзін амэрыканскі транспартны карабель сярэдняга караблеабыйма. Толькі цяпер астаўшыеся ў жывых прыбылі ў адзін порт у Караібскім моры. Яны больш 20 дзён плавалі па моры ў двух ратунковых лодках, бо ніхто з матросаў ня знаўся на мараплаваньні. Гэты факт сьведчыць аб тым, як вялікі недахоп фаховых маракоў у амэрыканскім гандлёвым суднаходзтве. Ня толькі караблёў нехапае, але й матросаў няма!

рага сэрца памалілася. І сьвечку Міколам Цудатворцам паставіла.

А пасьля і да ад'езду рыхтавацца пачала.

— Ня буду я ўжо ў вёсцы сядзець — казала. Да сына ў горад паеду. —

Ківалі ёй суседкі галовамі. Дзівіліся й зайздросьцілі.

— Шчасьлівая ты, Дарота — паўтаралі — У горадзе жыць будзеш. Малаком і мёдам жыцьцё тваё паплыве. Аб нас тады і ўспомніць не захочаш. —

Так і паехала яна ў горад. Ледзь знайшла Янку на новым яго памешканьні. На'т прасьлязілася з радасьці, як сына пабачыла. Ведама — столькі гадоў роднага дзіцяці не аглядала. Уздыхнула над ім сіратою і мужа нябошчыка ўспомніла. А Янка, звычайна, як мужчына. Не заплакаў і не засьмяяўся. Сказаў толькі:

— Добра, маці, што прыехала. Памешканьне вось упарадкаваць трэба. І абеды мне гатаваць будзеш. —

На гэтым уся гутарка і скончылася, а Дарота ў горадзе, з сынам, жыць засталася. Цяжка ёй спачатку прыходзілася. Па вёсцы вельмі сумавала і з гарадзкім жыцьцём ніяк пагадзіцца не магла. Але прывыкла неяк. Пасьля двух гадоў і зусім звыкацца пачала. Можа бы так і далей пайшло. Але горшая бяда была. Сыну ніяк дагадзіць не магла. Усё дрэнна было. Балела ёй сэрца, але нічога сказаць не патрапіла. Трудна было вучонаму сыну тлумачыць. Сама цярпела. І толькі часам, калі сэрца тугою, як тая дзяжа цестам, уздымалася, да старажыхі заходзіла. Там крыху сэрца разьвесьці магла. Аб вёсцы тады, як дзьве галубкі, гутарылі, бо абедзьве з вёскі паходзілі.

Бурным карагодам думкі замятусіліся. Уздыхнула яна, задумалася.

— Гэта сяньня — прашаптала —Але што яшчэ заўтра. Далей што будзе... —

І тады туга пякучая ў сэрцы засела. Талерка ціха з рук пакацілася. Ледзь на канцы стала ўхапіць змагла.

Скончыла Дарота пасудзіну змываць, спраўдзіла, ці сын вярнуўся. І ў царкву пайшла. Вельмі-ж ужо цяжка на сэрцы было. У такія хвіліны заўсёды маліцца мусіла.

А калі ўжо дамоў варталася, старажыха яе ў браме затрымала.

— Ведаеш што, Дарота — сказала — З тваеё вёскі ёсьць двое людзей. Да сына на гару пайшлі.

Аж ногі пад ёй затрасьліся. Лапатаць нешта пачала. І да сваіх дзьвярэй хутчэй кінулася.

Але ўжо тыя з гары ад сына зыходзілі. Стары Тамаш Завыка і Алесь Барада, каваля Мікіты зяць. Пазналі яны Дароту і нерашуча сярод двара затрымаліся.

Прыбегла да іх Дарота. За вопратку ўчапілася, рукі сьціскаць пачала. Ледзь з голасам сабралася...

— Людцы вы мае — галасіла — Дайце-ж на вас паглядзець. Вось неспадзеванку зрабілі. Хадзеце хоць тут на лаўку прысядзем. Язык адвесьці дайце!

Да лаўкі іх падвяла, як малых дзяцей пасадзіла. І сама прысела. Пачала іх пра ўсіх знаёмых пытацца. Што цяпер старая Тамашыха парабляе, ці яшчэ браты Гардуковы за зямлю судзяцца, ці Зося Мікуліна замуж выйшла.

Разгаварыліся пакрысе й тыя. Усе вясковыя навінкі расказалі. А пасьля Тамаш да Дароты зьвярнуўся.

А ты, кума, як цяпер на новым мейсцы маешся? —

Апусьціла Дарота галаву і далоняй толькі махнула. Мабыць, так сабе.

— Так я і думаў — цягнуў Тамаш— Вельмі-ж ён у цябе перамяніўся. Цяжкім чалавекам стаўся. Прапаў Янка, Іван Пятровіч застаўся. —

—Што такое, што сталася? — спытала. І да сэрца падкраліся сполахі, і сьлёзы з вачэй пасыпаліся.

— Дрэнная справа, але скажу табе ўсё. Сумысьля мы сюды прыехалі. Камасацыю нашай вёскі праводзяць. Твой сын пляны апрацоўваў. Памятаеш той луг за рэчкай, дзе мы заўсёды кароў пасьвілі. Адрэзаў ён яго ад нас і да двара прылучыў. А вёску на пяскі кінуў. Хацелі мы тут нешта зрабіць, ды прасіць не даецца. Цяжкі чалавек. —

Схапіла галаву ў рукі Дарота. Задумалася.

— Не — шаптаць пачала — Нешта тут ня так. Родную вёску скрыўдзіў. Луг да двара абарваў. Нешта ня так тут будзе. Я яшчэ з ім пагавару.—

І так засумавала, што на'т і тыя замаўчалі. На разьвітаньне толькі Тамаш да яе зьвярнуўся.

— Калі яшчэ цябе паслухае, папрасі яго. Можа што і выйдзе. Паганая справа, што-ж... Аб сабе лепш падумай. Як вельмі цяжка прыдзецца, маеш яшчэ хату на вёсцы. Пражываеш неяк. —

На гэтым яны і разыйшліся. Тамаш з Алесем у браму пайшлі, а яна на гару

Справядлівыя цэны й сьвядома-адказнае становішча — прадпрыемцаў

Прынцыпы, з якімі нямецкая гаспадарка ўступіла ў сучасную вайну, каб разьвязаць пастаўленыя перад ёй заданьні, выказаны самым Фюрэрам: **нікто ня можа нажывацца з вайны, калі жаўнер на фронце пасьвячае сваё жыцьцё!** І гэта ня толькі чыста матарыяльнае вымаганьне, якім павінен кіравацца кожны прадпрыемца ў сваіх дзеяньнях. Дзякуючы праведзенаму міжтым законнаму ўрэгуляваньню яно сталася неадменным абавязкам для кожнага паасобнага кіраўніка прадпрыемства, чыннага ў гаспадарцы.

У цэнах, якія запрашваюцца або плоцяцца за работу й тавары, службу й працы ўсялякага роду, пад ніякім варункам не могуць быць няпраўныя даходы, якія плоцяць дзякуючы адсутнасьці канкурэнцыі ці то дзеля часовага спыненьня прадпрыемстваў па ваенна-важным прычынам ці дзеля натуральнае адсутнасьці канкурэнцыі наагул.

Праца гаспадарчых прадпрыемцаў у вайне прызнаецца поўнасьцю ў яе значэньні. Выражэньнем гэтага зьяўляецца справядлівая цана, якая ўсталяецца паводле прынцыпаў, абавязваючых на час вайны народную гаспадарку. Нейкае агульныя формулы для яе азначэньня ня можна даць ня трэба даваць; таксама й прадпрыемца павінен заўсёды адкідаць гэткі патэнтаваны рэцэпт. Яго, аднак, абавязкам зьяўляецца абніжэньне стану цэнаў, калі ён мусіць сьцьвердзіць, што пры даўнейшай цане былі незаслужаныя няпраўныя высокія даходы. Гэта асабліва неабходна якраз у выпадках, дзе яшчэ няма законнага абавязку для паслабленьня надмерных зыскаў. Ён павінен заўсёды ўсьведамляць, як цесна зьвязаны між сабой грошы, цана й аплата й што якраз для яго ня можа падаць нейкая манна з неба! Хто асабістай працай спрычыняецца да вышуканьня новых магчымасьцяў для пакрыцьця запатрабаваньня, хто дзякуючы ашчаднасьці й рацыяналізацыі павышае вытворчасьць прадпрыемства, той можа мець прэтэнсіі на адпаведную ўзнагароду ў рамках справядлівае цаны, якая не прадстаўляе сабой мёртвай схэмы.

Паскольку гэта так, то прадпрыемца павінен усьцяж з усёй сьвядомасьцю й адказнасьцю сам кантраляваць, ці ўстаноўленая ім цана з увагі на народна-гаспадарчае агульнае палажэньне і асабліва з увагі на вайну мае абаснаваньне.

Выняткавае палажэньне, у якіх цяпер знаходзяцца многія прадпрыемцы, не зьяўляецца прывілегіяй для самавольнага выкарыстоўваньня сытуацыі шляхам устанаўленьня або вымаганьня цэнаў, якія па сваёй надмернай вышыні зьяўляюцца несправядлівымі і праяўляюць адсутнасьць найпрымітыўнейшага грамадзкага пачуцьця і разуменьня больных сувязяў.

Супольная мэта, да якой мы ідзем, азначана дзяржавай, як насіцелем палітычнае адказнасьці, пад знакам кіраванае аўтарытэтнае гаспадаркі. Гаспадарчы прадпрыемца павінен спрычыніцца да свайго ўзбагачэньня ўласнай ініцыятывай і павышанай працай. Калі часова ўзьнікае неабходнасьць дазволіць на прызнаньне выняткаў ад агульна прынятых ставак, то кіраўнік прадпрыемства, які мае з іх карысьць, усё-ж павінен увесь час памятаць аб сталым перасьцерагальні свайго расьпісаньня коштаў, каб як мага найхутчэй ліквідаваць усялякую крывіцу нездаровага вядзеньня справаў. Цана за працы й вырабы прадпрыемства павінна як мага зараз-жа прыведзена да агульна прынятага стану, бо кожнае павышэньне цаны, нават здавалася-б у нязначнай галіне, выклікае зараз-жа за сабой другое павышэньне, і ў наяўнасьці ёсьць падстава для ўздуваньня цэнаў. Калі прадпрыемца не прытрымоўваецца гэтага забавязаньня, то гэтым самым ён даказвае сваю асабістую няздольнасьць, падтрыманьне якой і на будучыню не зьяўляецца ў народна-гаспадарчым супольным інтарэсе.

Канкурэнцыя ў сваёй форме грунтоўна зьмянілася. Не даходнасьць капіталу стаіць на першым пляне. Найвышэйшай мэтай зьяўляецца асягненьне гаспадарчае раўнавагі коштаў. Хто ня спаўняе гэтага вымаганьня, не абліччаючы сумленна коштаў, або хто, магчыма, на ўзор капіталістычных рыцараў канъюктуры хоча асабіста ўзбагаціцца на вайне, у той час як салдат змагаецца, той стаўляе сябе за дужкі грамадзянства і заслугоўвае паводле словаў Фюрэра на сьмерць.

Кожны прадпрыемца, кожны кіраўнік прадпрыемства павінен у сваёй дзейнасьці з усёй адказнасьцю ўсьведаміць, што ён працуе для асягненьня супольнае гаспадарчае мэты і пераможнага заканчэньня вайны. Калі ён паступае справядліва, то можа стануць побач з жаўнерамі і азброяваючымі работнікамі, якія выконваюць свой абавязак усе да аднаго. Гэта такса ма вымагаецца і ад прадпрыемцаў.

Толькі што надыйшлі першыя здымкі з зацятых баёў за вялікую крэпасьць Тобрук на паўночна-афрыканскім узьбярэжжы. Тобрук паў. Гэтым самым здабыты найважнейшы апэрацыйны цэнтр брытанцаў у гэтай частцы Паўночнай Афрыкі. Наш абраз паказвае пяхоту на пярэдніх лініях. Цяжкім сваім аружжам яна спрычынілася да хуткага зламленьня варожага супраціву.

Лятунскі аддзел Траутлёфта

зьбіў ужо 2000 самалётаў

Апошнія посьпехі на Волхаўскім фронце. Паветраныя бaі некалькі мэтраў над дахамі дамоў Ленінграду. Філіп і Остэрман належаць да аддзелу. Чатырнаццаць Рыцарскіх Крыжоў у яго радах.

Калі падафіцэр Н. кінуўся цяпер у пагоню за варожым ганчаком, прабаваўшым уцячы ад нямецкіх ганчакоў — мэссэршмітаў, завязалася паветраная барацьба аж над самым савецкім лётнішчам. Вораг быў зьбіты і гэта быў 2000 зьбіты варожы самалёт, які здабыла лятунская эскадра ганчакоў маёра Траутлёфта ў паднебных прасторах усходу. Гэтым эскадра на чале з сваім камандантам, мёрам Траутлётам, выдатна спрычынілася да асягненьня паветранай перавагі на паўночным адрэзку фронту. 2000 зьбітых самалётаў. Гэтая цыфра гаворыць вымоўна тады, калі мы ўявім сабе, колькі зьнішчана варожых эскадраў, колькі пілётаў і важнага варожага пэрсаналю было выбіта з строю бальшавікоў. Але ў гэткай-жа меры якраз колькасьць зьбітых самалётаў важна й для нямецкіх войскаў, якія ў часе наступу, а пазьней у абаронных баёх у часе зімы былі захаваны не ад адное паветранае атакі. Вялікая колькасьць зьбітых варожых самалётаў сьведчыць выразна, якое падтрыманьне даў аддзел ганчакоў Траутлёфта сухапутным баявым угрупаваньням, суправаджаючы баявыя самалёты ў шматлікіх цяжкіх заданьнях.

Над Дзьвінскам аддзел пакрыўся першай славай.

Аддзел ганчакоў Траутлёфта адзначыўся першы раз, калі ён некалькі дзён пасьля пачатку ўсходняга паходу, 30 чэрвеня 1941 г., зьбіў семнаццаць варожых самалётаў у вялікай паветранай бітве над Дзьвінскам. Тады бальшавікі, пасьля першых моцных удараў нямецкага лятунства, змаглі яшчэ аправіцца й прабавалі прадпрыймаць атакі з свайго боку. Уся варожая эскадра ў кароткім часе была вынішчана, перш чым яна наагул магла выступіць з якой-небудзь значнай акцыяй. Калі перад варотамі Ленінграду была паложана моцная загарода і гэты мільённы горад мог запасьпечвацца толькі паветраным шляхам і маленечкімі часьцямі праз Ладажскае возера, аддзел нямецкіх ганчакоў няўтомна старажаваў над мурамі бальшавіцкай сталіцы, моцна ахоўванай процілятунскай артылерыяй і лятунскімі часьцямі. Ня гледзячы на гэта, нямецкія ганчакі за адзін дзень, імення 6 лістапада 1941 г., зьбілі аж дзевяць варожых транспартных самалётаў у паветранай бітве, якая разыгралася толькі некалькі мэтраў над дахамі дамоў Ленінграду. Ганчакі штодзень нясьлі сваю варту, нават і тады, калі мароз даходзіў да 40°, калі сьнежныя буры гулялі над пазыцыямі і маторы не хацелі дзеяць. У часе гэтых зімовых баёў аддзел ганчакоў зьбіў 657 самалётаў і атакаваў у прыземных палётах кулямётным агнём транспарты бальшавікоў, прычым зьнішчана было 155 паравозаў і звыш 600 грузавікоў. Да таго яны расьсейвалі ворага, знаходзіўшагася ў умацаваных пазыцыях, і аслаблялі яго маральную й збройную баявую сілу.

Бязьлікія паасобныя асягненьні.

Усебаковая дапамога гэтага аддзелу ганчакоў выявілася якраз у вапошніх днёх, калі былі кінуты лятунскія эскадры для падтрыманьня пяхоты, якая вяла жорсткую барацьбу ў балоцістай мясцовасьці Волхава. Ганчакі ўмешваліся ў наземную барацьбу й нішчылі танкі й артылерыйскія становішчы ворага. Вынікі ганчакоў у гэтай мясцовасьці, якія ўваходзяць у лік 2000 зьбітых самалётаў, належаць у аднолькавай меры да выдатных посьпехаў аддзелу. Дзевятнаццаць самалётаў, галоўным чынам заспасабляючых машын, якія мелі даставіць замкнёным часьцям савецкіх войскаў харчавыя запасы, палі ў вячэрнім змроку ахвярай нямецкіх ганчакоў.

Вялікія посьпехі гэтага аддзелу складаюцца з шматлікіх паасобных асягненьняў. Найбольш выдатныя з іх былі ўзнагароджаны найвышэйшымі адзначэньнямі. Гэтак аддзел у сваіх радах мае насіцеляў чатырнаццаці Рыцарскіх Крыжоў, два афіцэры, а імення капітан Філіп і обэрлейтэнант Остэрман зьяўляюцца насіцелямі крыжа з дубовым лісткам і мячамі, два наступныя адзначаны дубовым лісткам да Рыцарскага Крыжа Жалезнага Крыжа.

паваліласа. Ледзь ногі пад ёй хадзілі. Як нежывая, у пакой сына ўвайшла.

Пагледзеў ён на яе ўважна.

— Што табе, старая? зьдзівіўся.

Ногі пад ёй яшчэ цяжэйшымі зрабіліся. На крэсла села. Думак сабраць не магла. Вачыма толькі па ім павяла. А тады раптам і плач прарваўся.

— Чаму родную вёску крыўдзіш? — пытала — Луг абарваў, на пяскі яе садзіш —

— А, дык ты пра гэта — еказаў і засьмяяўся. Ужо тыя дурні набрахалі... 8 просьбай прыпёрліся — Янчака, зрабі гэтак. Які я ім у чорта Янчака. Каму Янка, а каму дык Іван Пятровіч прысяжны гэомэтр. —

І зноў засьмяяўся.

Ускочыла тут перад ім Дарота. Усё мінулае раптам у вачох мільганула. За сэрца схапілася. У грудзі калаціцца пачала. А пасьля, як зьвер, што з клеткі вырвецца, да яго кінулася.

—Ня сын ты мне, ня сын... Ты чужаніца — Іван Пятровіч!? Крычала. — Родную вёску акрадаеш. Той луг, на каторы твой бацька каней вадзіў, дзе і сам змалку каровы пас. Усё, падлюга, забыўся. А тым, з кім каровы пас, Іванам Пятровічам называцца кажаш. —

Схапіўся сын з мейсца.

—Чаго ты так разышлася? — суцішаў — Цішэй будзь, людзі пачуць могуць. —

Але яна яшчэ горш сыпаць пачала.

— Ня сын ты мне. Ты-ж мяне інакш як старой не называеш. Служанка я твая, а ня маці. І то за два гады нічым не дагадзіла. Пагутарыць з сабой не пазволіш, простая твая гутарка, кажаш. А я для цябе гаспадарку прадала. Бацькавай зямлі паабылася. З торбамі цяпер у сьвет пайду, але з табой жыць ня буду.—

Заступіў ёй сын дарогу.

— Кінь, маці — казаў— не рабі скандалу. Яшчэ і людзі прыбегчы могуць. —

— У сьвет пайду — паўтарала — Бацькава хата яшчэ мне засталася. Пакуль рука серп утрымае, —працаваць буду. А сілы страчу, ад вёскі да вёскі пабрыду. Песьні сьпяваць буду Тыя песьні, што ад бацькоў чула. Каторыя над тваёй калыскай пяяла. З імі на могілкі забрыду. Цяпам дзядоў сваіх пакланюся. На бацькавай магіле і за цябе маліцца буду...

Ніяк ужо сын умовіць яе ня мог. Так пры сваім упёрлася. Вопратку толькі ў клумак зьвязала. Нават да заўтра чакаць не хацела.

— На вёсцы недзе праначую — сказала.

Адыходзячы, са старажыхай толькі разьвіталася. Магчыма на'т і заплакала, бо вочы мела чырвоныя, калі адтуль адыходзіла. І толькі як з гораду выйшла, зусім супакоілася. І вочы сабе абцёрла.

Навакол яе поле шырокае рапасьціралася. Конікі ў траве стракаталі, і мёдам ад кветак пахла. У пылаючым разводзьдзі хмар дагарала сонца. Бьдла рыкаючы да хат набліжалася.

Пры самай дарозе жыта сьпелымі, цяжкімі каласамі да зямлі хіліліся. Падышла яна, сарвала адзін колас. У руцэ яго расьцёрла. Выкацілася на далонь зернят пару. У пальцы адно ўзяла, рась ціла.

— Будзе хлеб — прашаптала.

І далей той дарогай напрамкі пайшла. Толькі там, дзе ступіла, пыл узносіўся. І каласы ніжка да ног хіліліся.

А зямля пахла... Родная зямля...

Помач з паветра

Павозкі аб'яжджаюць усё поле й зьбіраюць скінутыя мяшкі. Цяпер войска ізноў забясьпечана харчамі на некалькі дзён.

Баўгарыя й Масква

З краёў, якіх Масква ў Лёнданскім тайным дагаворы дамагалася як зоны бясьпечнасьці, Баўгарыя не знаходзіцца ў вайне з Савецкім Саюзам. А таму што Сталін заадно бярэ Фінляндыю й Румынію, то ясна, што Крэмль усёж-такі ня мае больш ніякіх зманлівых надзеяў. Пара для бальшавіцкай рэвольты ў Баўгарыі мінула безпаваротна. Ад цэлага раду пакаленьняў былі ў Баўгарыі моцныя сымпатыі да расейцаў, бо расейцы былі першымі, хто стаў за вызваленьне Баўгарыі з-пад турэцкага ярма. Але вельмі хутка ў Софіі, аднак, пазналі, што дапамога з боку царскае Расеі была толькі дзеля таго, каб край замяніць у расейскую правінцыю. Баўгарыя мела быць толькі прадпольлем супроць Канстантынопаля. Расейскія арміі ў часе вайны 1877/78 стаялі нават ужо ў 30 кілямэтрах ад Канстантынопаля. Тады жыдоўскі прэм'ер міністраў Англіі Дізраэлі выслаў брытанскі флот у Мрамарнае мора (Чэрчыль ужо ня мог-бы больш праводзіць гэткую палітыку, бо ён для гэткіх дэманстрацыяў ня мае ўжо ніякага флоту). Расейцы тады не адважваліся прадаўжаць свой наступ. Таму што яны не здабылі марскі праліў, то яны прабавалі тым мацней укараніцца ў той часьці Баўгарыі, якая, хоць і далей была пад турэцкай залежнасьцю, але па аснове Бэрлінскага Кангрэсу атрымала палітычны й культурны самаўрад. У 1881 г. расейцам удалося захапіць у Софіі ўрадавыя справы ў свае рукі. Але гэтым самым перацягнулася струна.

Усё-ж, аднак, малы край ня змог з усёй адкрытасьцю супроцьставіцца магутнай Расеі. І ў Пецярбурзе разумелі, урэшце, гэта й стараліся па гэтай прычыне ўзнавіць нармальныя адносіны. Пасьля раздвоеных сымпатыяў першае эпохі маладое Баўгарыі насталі абыякавыя адносіны; часова прабавала Расея, аднак, узьняць інтрыгі ў Сэрбіі, нават з посьпехам, у другой Балканскай вайне так, што расейскі крэдыт у Софіі ўжо перад першай сусьветнай вайной быў зужыты. Характэрным зьяўляецца заяўленьне міністра замежных справаў у Пецярбурзе ў 1908 г. Ізвольскага сэрбскаму паслу: гэткая палітыка цяпер у нас лічыцца памылкай.

Баўгарыя, якая не хацела быць расейскай губэрніяй, сталася няпрыдатным аб'ектам маскоўскага імпэрыялізму, як царскага, гэтак і бальшавіцкага пашыбу. У 1923 г. Масква ўзьняла ў Баўгарыі паўстаньне. Спадзяваліся мець падтрыманьне сялян, але як выбухла рэвольта, то па стране бунтаўшчыкоў не знайшлося старонынікаў. Паўстаньне было здушана, галавары баўгарскіх камуністаў мусілі ўцякаць заграніцу. Праўда, падобныя выпадкі яшчэ ня спыніліся, але пасьля страшэннага й крывавага замаху ў 1927 г. у Сафійскім Саборы паднялася хваля тэрору. У канвульсыўнай рэакцыі баўгарскі народ перамог небясьпечную заразную хваробу.

Бальшавікі могуць сягоньня менш, чым раней, разьлічаць на посьпех сваёй палітыкі ў Баўгарыі, нават хоць яны й атрымалі на гэта выразную брытанскую згоду. Лёнданскае паразуменьне выяўляе толькі слабасьць Чэрчыля, бо палітыка Англіі здаўна была такой, каб расейскімі аспірацыямі перабегчы дарогу Баўгарыі, а Турцыю натравіць супроць Расеі. Усё мінулае сталецьце было напоўнена гэтымі супярэчнасьцямі, якія існавалі яшчэ некалькі гадоў таму назад. Сягоньня Вялікабрытаня ня можа сабе дазволіць на такую палітыку; яна мусіць прызнаць расейскі імпэрыялізм і там, дзе ён нават ідзе ў разрэз з інтарэсамі яе ўласнае імпэрыі.

Гэтыя пажаданьні й пляны ніколі, аднак, ня споўняцца. Падарованая ў Лёнданскіх дагаворах скура мядзьведзя не належыць ані ангельцам, ані бальшавікам. Баўгарыя жыве незалежна й мацней, чым раней, і яна вяртае ізноў да Эгэйскага мора з нямецкай дапамогай, бяз брытанскае ці бальшавіцкае згоды. Супрацоўніцтва з Нямеччынай ёсьць асновай замежнай палітыкі Баўгарыі. У хатах баўгарскіх сялян знаходзіцца партрэт Фюрэра. Баўгарскі народ імкнецца да спакою. Савецкая калхозная сыстэма знаходзіць послух толькі сярод тупагаловых тэарэтыкаў або апартуністычных палітыкаў. Іх на пальцах можна палічыць. Баўгарскі народ сьвядомы сапраўднага жыцьця, і далёкі ад гэтае бязглуздае выдумкі. Баўгарыя, як і кожны край у Эўропе, хоча пазбавіцца бальшавіцкага націску й таму яе замежная палітыка ідзе пад сьцягам усяго кантынэнту, пад лёзунгам усяе саюзнае Эўропы. І на гэтым грунце яна гэтак сама ненавідзіць бальшавікоў, як Румынія й Фінляндыя.

Марса Матрук

Паўкругам, накшталт поўмесяца, разгортваецца партовы загіб Марса Матрук да Міжземнага мора. Яго цёмнагалубыя воды яскрава адбіваюцца ад беласьнежных пяшчаных дзюнаў, якімі вытканы навокал бераг. У мірныя часы тут спыняліся грэцкія рыбакі, лавіўшыя губкі, якія на афрыканскім узьбярэжжы вялі даходны гандаль аж да Солюму: яны затрымліваліся ў порце або на адкрытай прыстані. Маленькі эгіпецкі прыбярэжны горад, акружаны навокал Лібійскай пустыняй, не прадстаўляе нічога асаблівага.

Грэцкая царква і губэрнатарскі будынак зьяўляюцца найвыдатнейшымі пабудовамі. Грэцкія й армянскія купцы прадаюць свае тавары бэдуінам з пустыні. Недалёка ад порту антычныя руіны нагадваюць аб тым, што і тут у старадаўнасьці цьвіло культурнае жыцьцё, вінаграднікі й аліўкавыя сады распасьціраліся там, дзе сягоньня пустыня пагражае ўсё засыпаць пяском. Марса Матрук паўстала на мейсцы старога грэцкага порту Параэтоніум, колішняе летняе рэзыдэнцыі Клеапатры. Адсюль Аляксандр Вялікі вырушыў у паход супроць оазы Сіва.

Гэтай антычнай мінуўшчыне заўдзячвае Марса Матрук дасканальнае заспасабленьне салодкай вадой. Пад горадам знаходзяцца яшчэ й сягоньня падземныя антычныя вадаправоды, якія дастаўляюць шмат сьвежай вады. Іх адкрылі ўсяго некалькі гадоў таму назад. А да гэтага часу салодкую ваду прывозілі ў Марса Матрук марской дарогай.

У часе абісынскай вайны ангельцы ўвайшлі ў гэты закінуты пустынны горад і адвялі яго абшырнай сыстэмай умацаваньняў, якая сягае да 100 км. углыб пустыні. Марса Матрук меў быць моцным нездабыўным бастыёнам дзеля абароны эгіпецкай заходняй граніцы. Мясцовасьць прадстаўляе выгады прыдатнага порту й заспасабляючага вадой пункту; да таго яна мае яшчэ вялікае значэньне, як ключавое становішча на пачатку перашыйку паміж вядомымі салявымі балатамі й узьбярэжжам. Салявыя балоты, праз якія можна прайсьці толькі з найбольшай небясьпекай, знаходзяцца ў знамянітай Лівійскай даліне, іх найвышэйшая мясцовасьць знаходзіцца ўсё-ж значна ніжэй паверхні мора. Прайсьці праз салявыя балоты вельмі і вельмі небясьпечна. Тут якраз і залажылі брытанцы сваю моцную загароду, якую Роммэль змог прабіць у працягу 3 дзён. Значэньне крэпасьці яшчэ больш узрасло дзякуючы правядзеньню стратэгічнае дарогі з Эль Даба да Марса Матрук у 1930—1935 гадох. Гэтая дарога ўключае Марса Матрух непасрэдна ў эгіпецкую дарожную сець. Дарога, як вядома, у мінулым годзе была прадоўжана ангельцамі аж да Эгіпецкай граніцы. Марса Матрук знаходзіцца якраз на палове дарогі ад лібійска-эгіпецкае граніцы да Александрыі.

Зьбіты 72 варожыя самалёты ў абшары Аўстраліі

Японскае Інфармацыйнае Бюро Дамэі паведамляе з паўдзённых абшараў: у ходзе неспадзяваных атакаў японскіх лятунскіх баявых сілаў на важныя стратэгічныя пункты каля Аўстраліі, між іншым і на порт Морэсбі, ад 16-га мая да 10 чэрвеня зьбіта ў паветраных баёх 68 варожых самалётаў. 4 самалёты зьнішчаны на зямлі.

Пераполох сярод жыдоў у Палестыне

Шабас мае быць рабочым днём

Жыды Палестыны страшэнна параплоханы пасьпяховым наступам нямецка-італьянскіх войскаў у Эгіпце. Брытанскія ўлады па гэтай прычыне мусілі нават выдаць да жыдоў цэлы рад распараджэньняў і адозваў. З Ерусаліму паведамляюць з амэрыканскага боку, што найвышэйшы рабінат з увагі на пагражаючую сытуацыю хоча адмяніць закон талмуду і абвесьціць саббат (шабас) рабочым днём.

Зьнішчаны варожыя групы ў тылавым абшары фронту

Пасьпяховае зваёўваньне шляхоў заспасабленьня

Як паведамляе Найвышэйшае Камандаваньне Арміі, на сярэднім адрэзку ўсходняга фронту нямецкімі баёвымі і стрымгаловымі самалётамі ў узаемным дзеяньні з вайсковымі ўгрупаваньнямі зьнішчаны шматлікія варожыя групы ў тылавым абшары фронту. Абасобленыя бальшавіцкія атакі адбіты з крывавымі для іх стратамі. На тым-жа адрэзку фронту зьнішчаны 32 грузавікі, наладованыя ваенным матарыялам, звыш 60 грузавікоў цяжка пашкоджаны.

На адным далёка высунутым наперад маставым умацаваньні нашых жаўнераў на Волхаве. Цяжкі савецкі танк дзень перадгэтым быў выбіты з строю двумя пехацінцамі, якія ўзарвалі яго зблізка.

ПК.— Здымка: Ваен. спр. Ранос (Вб).

Herausgeber und Druck: Sturmverlag G. m. b. H. Königsberg, Zweigniederlassung Bialystok, Lindenstr. 64, Tel. 437.